

Následující příklad vysvětlí dotčený zde postup:

Příklad:

Na obec Přehořov bylo rozvrženo na př. 1800 *kg* soli dobytčí. V obci této 15 polních hospodářů má dobytek uchlévený; u jednoho z nich pololánika Antonína Nováka buď zde příkladem uveden způsob zápisu.

Rolník tento má 2 šestileté koně, 1 ssající hříbě, 6 tažných a 2 žírné voly, 7 krav a jalovic starších 1 roku, 3 odstavená telata $\frac{3}{4}$ roku stará, 2 ssající telata, 1 osla, 2 kozy, 24 ovcí, 6 prasat a 12 selat (ještě ssajících); proto pod položkové číslo 1 budiž zapsáno, a to do:

kolmého sloupece 1:	Antonín Novák, pololánik ;
”	” 2 (obec); Přehořov ;
”	” 3 (okres politický): Tábořský ;
”	” 4 (číslo popisné domu): 14 ;
”	” 5 (kusy velkého dobytka): 17 [poněvadž má 2 koně, 8 volů a 7 krav, to jest dohromady 17];
”	” 6 (jednotky velkého dobytka) 68 [to jest: 17 násobeno 4];
”	” 7 (kusy mladého dobytka): 4 [poněvadž má 3 odstavená telata mladší 1 roku a 1 osla, to jest dohromady 4 kusy];
”	” 8 (jednotky mladého dobytka): 8 [to jest 4 násobeno 2];
”	” 9 a 10 (malý dobytek): 32 [poněvadž má 2 kozy, 24 ovcí a 6 prasat, to jest dohromady 32];
”	” 11: 108 [totiž součet jednotek dobytčích ve sloupci 6., 8. a 10., a to $68 + 8 + 32 = 108$].

Jako u Nováka, tak postupováno buď i u všech ostatních polních hospodářů obce Přehořova. Potom sečtou se všechny jednotky v sloupci 11. zapsané. Činí-li na př. summa těchto jednotek 1500, kteréžto číslo musí býti zapsáno napřed na titulním listě rejstříku, tedy roční množství dobytčí soli 1800 *kg*, obci Přehořovu přidělené, dělí se 1500, což dá $(1800 : 1500 =) 1 \cdot 2$ *kg*, t. j. méně nežli dovolené maximum. Dle toho na každou jednotku připadá 1 *kg* a 200 *g* soli dobytčí. Poněvadž Novák má 108 jednotek (sloupec 11.) a nedostává ani soli deputatní nebo z milosti, jest tedy oprávněn tohoto roku odebrati dobytčí soli až do $108 \times 1 \cdot 2$, to jest až 129 *kg* 600 *g*. V této případnosti proto pod položkovým číslem 1 přetržen buď kolmý sloupec 13. a ve sloupci 12. a 14. pod kilogrammy zapsáno budiž číslo 129 *kg* 600 *g*.